

S₁H₁O₁

2010

200538

POLITICAL SCIENCE AND INTERNATIONAL RELATIONS - II (Optional)

राज्यशास्त्र व आंतरराष्ट्रीय संबंध - II (वैकल्पिक)

COMPARATIVE POLITICS AND INTERNATIONAL RELATIONS

Standard : Degree

Total Marks : 200

स्तर : पदवी

एकूण गुण : 200

Nature : Conventional

Duration : 3 Hours

स्वरूप : पारंपारिक

कालावधी : 3 तास

Note :

नूचना :

- (i) Answers must be written either in **English** or in **Marathi**.
उत्तरे इंग्रजीमधून किंवा मराठीमधून लिहिली पाहिजेत.
- (ii) Question No. 1 is **Compulsory**. Of the remaining questions, attempt **any four** selecting one question from each section.
प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे. उर्वरित प्रश्नांमधून कोणतेही चार सोडवा पण प्रत्येक विभागातून एक प्रश्न निवडून सोडविणे आवश्यक आहे.
- (iii) Figures to the **RIGHT** indicate marks of the respective question.
उजवीकडील अंक संबंधित प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
- (iv) Number of optional questions upto the prescribed number in the order in which they have been solved will only be assessed. Excess answers will not be assessed.
ज्या क्रमाने निर्धारित संख्येपर्यंत पर्यायी प्रश्नसंख्या सोडविली आहे, तेवढीच प्रश्नसंख्या तपासली जाईल. अतिरिक्त उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- (v) Credit will be given for orderly, concise and effective writing.
नीटनेटक्या, संक्षिप्त व परिणामकारक लिखाणास श्रेय दिले जाईल.
- (vi) Candidate should not write roll number, any name (including their own), signature, address or any indication of their identity anywhere inside the answer book otherwise he/she will be penalised.
उत्तरपुस्तिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बैठक क्रमांक, स्वतः किंवा इतरांचे नाव, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल.
- (vii) For each slab of 10, 15 and 20 marks, the examinee is expected to write answers in 125, 175 and 250 words respectively.
प्रत्येकी 10, 15 आणि 20 गुण असलेल्या प्रश्नांची उत्तरे परिक्षार्थीकडून अनुक्रमे 125, 175 आणि 250 शब्दांमध्ये अपेक्षित आहेत.
- (viii) In case of any ambiguity, English version will be considered as authentic.
कोणत्याही प्रकारच्या संदेहाच्या स्थितीत, इंग्रजी भाषांतर ग्राह्य समजले जाईल.

P.T.O.

1. Answer *any four* of the following.

खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(a)	Explain the meaning and nature of constitutionalism.
संविधानवादाचा अर्थ व स्वरूप स्पष्ट करा.	10
(b)	What are the objectives of International Labour Organization ?
आंतरराष्ट्रीय कामगार संघटनेची उद्दिष्ट्ये कोणती ?	10
(c)	Explain the objectives of Indian Foreign Policy.
भारताच्या विदेश नीतिची उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा.	10
(d)	Critically evaluate the Nuclear Non-Proliferation Treaty.
परमाणू अप्रसार संधी (NPT) चे चिकित्सक विश्लेषण करा.	10
(e)	Explain the Lucian Pye's concept of political development.
'लुसियन पाइ' यांची राजकीय विकासाची संकल्पना स्पष्ट करा.	10

www.mpscmaterial.com
SECTION - A
विभाग - A

2. Answer the following sub-questions.

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे द्या.

(a)	Explain the meaning and scope of comparative politics.
तुलनात्मक राजकारणाची व्याख्या व व्याप्ती स्पष्ट करा.	10
(b)	What are the basic factors of political culture ?
राजकीय संस्कृतीचे आधारभूत घटक कोणते ?	10
(c)	"The Senate is the most powerful Second House of the World". Discuss.
"सिनेट हे जगातील सर्वात शक्तीशाली द्वितीय गृह आहे." चर्चा करा.	10
(d)	Elaborate upon the structure and power of the House of Commons.
हाऊस ऑफ कॉमन्सची रचना व अधिकार विशद करा.	10

3. Answer the following sub-questions.

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे द्या.

- (a) Explain the structural-functional theory of comparative politics. 10
तुलनात्मक राजकारणाचा संरचनात्मक-कार्यात्मक सिद्धांत स्पष्ट करा.
- (b) What is meant by political socialisation ? What are the agencies of it's ? 10
राजकीय सामाजिकरण म्हणजे काय ? त्याची माध्यमे कोणती ?
- (c) Discuss the characteristics of Executive in Switzerland. 10
स्वित्झर्लँड मधील कार्यपालिकेच्या वैशिष्ट्यांवर चर्चा करा.
- (d) Critically evaluate the Judicial Review in U.S.A. 10
अमेरिकेतील "न्यायालयीन पुनर्विलोकनाचे" चिकित्सक विश्लेषण करा.

SECTION - B

विभाग - B

4. Answer the following sub-questions.

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे द्या.

- (a) Explain the meaning and scope of International Politics. 10
आंतरराष्ट्रीय राजकारणाची व्याख्या व व्याप्ती स्पष्ट करा.
- (b) Explain the characteristics of collective security and critically evaluate it. 15
सामुहिक सुरक्षिततेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करून तिचे चिकित्सक विश्लेषण करा.
- (c) Discuss the causes and evil consequences of Terrorism. 15
दहशतवादाची कारणे व दुष्परिणामावर चर्चा करा.

5. Answer the following sub-questions.

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) Critically evaluate the Morton Kaplan's systems approach to International Politics. 10
तुलनात्मक राजकारणातील मार्टन कॉप्लानच्या व्यवस्थावादी दृष्टीकोनाचे चिकित्सक विश्लेषण करा.
- (b) Explain the define, means and methods of Diplomacy. 15
राजनयाची व्याख्या, साधने व पद्धती स्पष्ट करा.
- (c) Describe the favourable and adverse effects of Globalisation. 15
जागतिकीकरणाचे अनुकूल व प्रतिकूल परिणाम विशद करा.

SECTION - C

विभाग - C

6. Answer the following sub-questions.

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे द्या.

- (a) Explain the define and determinants of India's Foreign Policy. 15
भारताच्या विदेश नीतिची व्याख्या व निर्णायक घटक स्पष्ट करा.
- (b) Discuss the relations between India and Sri Lanka. 15
भारत आणि श्रीलंका यांच्यातील संबंधाची चर्चा करा.
- (c) Review the relations between India and Thailand. 10
भारत आणि थाईलंड यांच्यातील संबंधाचा आढावा घ्या.

7. Answer the following sub-questions.

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या.

- (a) Evaluate foreign policy of Dr. Manmohan Singh after 2004. 15
2004 नंतरच्या डॉ. मनमोहन सिंह यांच्या विदेश नीतिचे मूल्यमापन करा.
- (b) Explain the India's role in S.A.A.R.C. 15
सार्क संघटनेतील भारताची भूमिका स्पष्ट करा.
- (c) Discuss the India's relations with A.S.E.A.N. 10
भारत व आसियन संघटन यांच्यातील संबंधाची चर्चा करा.

P.T.O.

SECTION - D

विभाग - D

8. Answer the following sub-questions.

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) Discuss the relations between India and U.S.A. in the period of Dr. Manmohan Singh. 10
डॉ. मनमोहन सिंह यांच्या कार्यकाळातील भारत-अमेरिका संबंधाची चर्चा करा.
- (b) Review the relations between India and Japan. 10
भारत आणि जपान यांच्यातील संबंधाचा आढावा घ्या.
- (c) Comment upon India's stand on C.T.B.T. 10
सी.टी.बी.टी. करारासंबंधी भारताच्या भूमिकेबद्दल भाष्य करा.
- (d) Explain India's role in implementation of U.N.O.'s policy. 10
संयुक्त राष्ट्र संघाच्या धोरणाची अंमलबजावणी करण्यात भारताची भूमिका स्पष्ट करा.

9. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) Discuss the relations between India and Russia after 2000. 10
2000 नंतरच्या भारत-रशिया यांच्यातील संबंधावर चर्चा करा.
- (b) Explain India's approach to the problems of the Indian Ocean. 10
हिंदी महासागराची समस्या व भारतीय दृष्टीकोन स्पष्ट करा.
- (c) Comment upon India's Pokharan Test in 1998. 10
भारताने 1998 मध्ये केलेल्या पोखरण चाचणीवर भाष्य करा.
- (d) Discuss the relations between India and European Union (E.U.). 10
भारत आणि युरोपीय संघ यांच्यातील संबंधावर चर्चा करा.

- o O o -